Blogi

Kansakunnan ja ihmiskunnan etu yhdistyivät J. V. Snellmanin ajattelussa

Historia | 12.05.2023 | Olli Rehn

KIRJOITTAJA

Olli Rehn
Johtokunnan
puheenjohtaja

Snellmanin näkemykset kansalaisyhteiskunnan ja valtion merkityksestä, sekä hänen roolinsa Suomen rahaolojen vakiinnuttamisessa vaikuttavat yhteiskunnassamme yhä.

Tänään juhlimme Suomen kansallisen heräämisen ja suomalaisuusliikkeen johtohenkilön, J.V. Snellmanin syntymäpäivää. Tänä vuonna juhlaan on erityinen syy, sillä Snellmanin patsas Suomen Pankin edustalla täyttää 100 vuotta. Patsas on vuosien saatossa todistanut montaa historiallista tapahtumaa, ja patsaan jalustassa näkyvät pommien tuhot muistuttavat yhä Neuvostoliiton brutaaleista Helsingin pommituksista helmikuussa 1944.

Patsaan kärsimät vauriot muistuttavat siitä, ettei Snellmanin ajamaa tavoitetta Suomesta vapaana kansakuntana muiden kansakuntien joukossa voi pitää itsestäänselvyytenä. Aikana, jolloin Euroopassa käydään sotaa, on hyvä palata Snellmanin ajatusten äärelle.

J. V. Snellmanin patsas Suomen Pankin edustalla täyttää 100 vuotta.

Johan Vilhelm Snellman korosti kansalaisyhteiskunnan merkitystä vahvan valtion rinnalla tasavallan toiminnassa. Itse toimin aikoinani Snellmanin teosten tentaattorina Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa. Sitäkin muistellen voin todeta, että Snellmanin ajatukset ovat edelleen erittäin tärkeitä ymmärtää nykypäivänäkin.

Snellman uskoi, että kansalaisyhteiskunta on aktiivinen voima yhteiskunnassa ja ajatteli, että sen tulee toimia yhdessä vahvan valtion kanssa. Snellmanin mukaan kansalaisyhteiskunta voi myös toimia vastapainona vahvalle valtiolle ja auttaa turvaamaan kansalaisten oikeuksia ja hyvinvointia.

Hän oli vakuuttunut siitä, että vain vahva kansalaisyhteiskunta voi taata poliittisen vapauden toteutumisen yhteiskunnassa.

Snellmanin näkemys kansalaisyhteiskunnan merkityksestä on yhä tärkeä nykypäivän maailmassa. Kansalaisyhteiskunnan rooli on entistä tärkeämpi, kun tarkastelemme nyky-yhteiskunnan haasteita ja demokratian kehitystä Suomessa ja muualla. Kansalaisyhteiskunnan aktiivinen rooli voi auttaa torjumaan syrjintää, vahvistamaan kansalaisten osallisuutta ja edistämään yhteiskunnan kehitystä. Kansalaisyhteiskunnan puute näkyy karulla tavalla itäisessä naapurissamme.

Kohti länsimaista rahajärjestelmää ja kansakuntien välistä yhteistyötä

Snellmanin rooli Suomen rahaolojen vakiinnuttamisessa oli myös erittäin tärkeä. Hänen aikanaan luotiin perusta nykyaikaiselle rahajärjestelmälle Suomessa, kun Suomi sai ensin oman markan ja juuri Snellman liitti sen vuonna 1865 hopeakantaiseen järjestelmään. Tuolloin Suomi liittyi osaksi silloin hopeaan perustunutta pohjoiseurooppalaista rahajärjestelmää. Pitkässä perspektiivissä näemme, että tämä oli merkittävä, ehkä ratkaiseva askel Suomen taloudellisessa kehityksessä ja suuntautumisessa kohti Eurooppaa.

Samalla on muistettava, että Suomen taloutta valtiovarainpäällikkönä kovalla kädellä johtanut senaattori Snellman teki 1860-luvun nälkävuosien aikana vakavia virheitä epäonnistuessaan kansalaisten hädän lievittämisessä.

Snellmanin ajatus kansalaisyhteiskunnan merkityksestä valtion rinnalla ja hänen roolinsa Suomen rahaolojen vakiinnuttamisessa eivät ole vain tärkeä osa Suomen historiaa. Ne vaikuttavat edelleen nykypäivän yhteiskunnassa.

Snellman uskoi, että kansakunta ei ole pelkkä lailla luotu poliittinen yhteisö, vaan viime kädessä sen muodostavat jaetut kulttuuriset ja sivistykselliset arvot. Samoin Snellmanin mukaan kansakunta oli osa laajempaa ihmiskuntaa, ja sen korkeimpana tehtävänä oli tuoda oma panoksensa ihmiskunnan yhteiseen kehitykseen. Snellmanilaisesta näkökulmasta kansakuntien välinen yhteistyö ei ole tärkeää vain käytännön syistä, rauhan ja vaurauden edistämiseksi, vaan sillä on vieläkin syvempi, yleisinhimillinen sisältö. Snellmanin ajatus on tämän päivän kriisien riivaamassa maailmassamme ajankohtaisempi kuin koskaan.

Asiasanat

historia, Suomi